

Notat

Dato:

12.05.2026

Budgetanalyse om udvidet bostøtte (SEL §§ 82 og 85)

Baggrund og formål

Norrdjurs Kommune har en strategisk målsætning om, at borgerne på Socialområdet i videst muligt omfang understøttes i at leve et selvstændigt liv.

I dag leveres bostøtte på voksenhandicapområdet primært på hverdage i tidsrummet kl. 8.00-17.00 og på socialpsykiatriområdet som udgangspunkt fra kl. 8.00-15.30. Den enkelte borger modtager typisk ca. 1-1½ times støtte om ugen. De nuværende rammer og ressourcer på bostøtteområdet giver kun begrænset mulighed for at tilbyde en mere intensiv indsats til de borgere, der har behov for det. En konsekvens heraf kan være, at borgerne visiteres til mere indgribende tilbud, selvom de potentielt kunne have klaret sig i egen bolig med en mere målrettet og fleksibel bostøtteindsats. Denne praksis er omkostningstung og kan samtidig føre til uhensigtsmæssige forløb - både fagligt og set fra borgerens perspektiv.

Der er behov for, at bostøtten i højere grad kan tilrettelægges fleksibelt - både i forhold til intensitet og tidspunkt - så indsatsen kan tilpasses borgernes konkrete behov og i højere grad understøtte den enkeltes udvikling. Det forudsætter blandt andet, at støtten også kan leveres i aften- og weekendtimer.

Behovet for en udvidet og fleksibel bostøtteindsats skal ses i lyset af både en ændret målgruppe og en ændret tilgang til levering af støtte efter serviceloven:

1. Der ses en stigende tilgang af borgere med støttebehov, som ikke nødvendigvis profiterer af de fællesskabsorienterede rammer, der kendetegner bofællesskaber og botilbud. Denne gruppe har i højere grad behov for individuelt tilrettelagte og fleksible indsatser i eget hjem.
2. Norrdjurs Kommune visiterer i stigende omfang borgere til midlertidige botilbud efter service-lovens § 107. For disse borgere vil der ofte være behov for en midlertidigt intensiveret støtte i forbindelse med udflytning til egen bolig.

Del af større strategisk omlægning på Socialområdet

En udvidet og mere fleksibel bostøtte er et centralt element i en bredere, strategisk omlægning af indsatser og tilbud på socialområdet. Initiativet hænger tæt sammen med analysen af kapacitet og fremtidige målgrupper på botilbudsområdet, som gennemføres i 2026 i samarbejde med Komponent.

En styrket og fleksibel bostøtte skaber mulighed for, at bostøtte i højere grad kan fungere som et reelt og mindre indgribende alternativ til bofællesskaber og botilbud. Dermed etableres grundlag for en rokade mellem tilbudstyper, med det formål at sikre, at borgerne er placeret i tilbud, der matcher deres aktuelle støttebehov.

Rokaden kan - lidt forenklet - beskrives i følgende trin:

1) Borgere i bofællesskaber flytter i egen bolig med bostøtte

Det vurderes, at der aktuelt bor borgere i kommunens bofællesskaber med et relativt begrænset dagligt støttebehov, som ville kunne understøttes i egen bolig med bostøtte, hvis der var mulighed for hyppigere støtte - herunder i weekender og eventuelt om aftenen. Hvis disse borgere i stedet etableres i egen bolig med bostøtte, kan det enten muliggøre lukning af et eller flere mindre bofællesskaber eller frigøre pladser til borgere, som i dag er visiteret til kommunens døgndækkede botilbud.

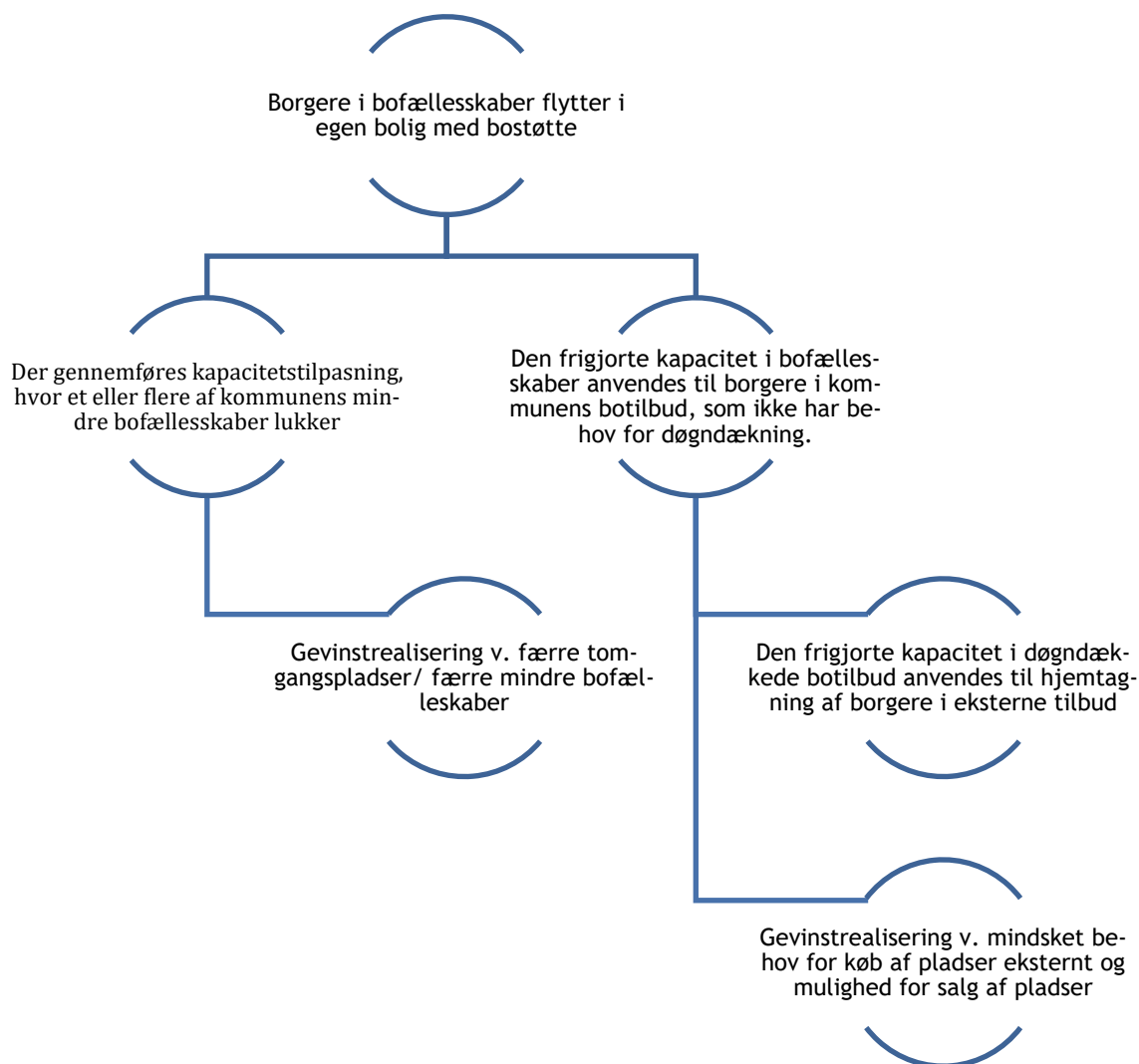
2) Borgere i døgndækkede botilbud flytter til bofællesskaber uden døgndækning

Det vurderes, at enkelte borgere i de døgndækkede botilbud ikke længere har behov for døgndækning. Ved at overgå til bofællesskaber uden døgndækning kan de døgndækkede pladser i højere grad målrettes borgere med mere omfattende og specialiserede behov - en målgruppe, hvor der aktuelt er mangel på pladser på landsplan.

3) Døgndækkede pladser målrettes borgere med specialiserede behov og mindsker behovet for køb af pladser eksternt

De frigjorte pladser i døgndækkede botilbud kan anvendes til borgere, som ellers ville blive visiteret til eksterne specialiserede tilbud. Herved reduceres behovet for køb af eksterne pladser og samtidig skabes mulighed for enten at hjemtage borgere fra tilbud uden for kommunen eller sælge ledig kapacitet til andre kommuner.

Processen er illustreret i figuren nedenfor.

Investeringscase

Budgetforslaget om udvidet og fleksibel bostøtte vedrører ikke en umiddelbart realiserbar besparelse, men en investering i en strategisk omprioritering af ressourcer og indsatser på socialområdet med henblik på at forebygge stigende udgifter på længere sigt.

Tiltaget skal betragtes som et første skridt i en bredere strukturel omstillingsproces, der har til formål at understøtte en mere bæredygtig, fleksibel og behovsafstemt udnyttelse af kapaciteten på socialområdet. De samlede faglige, økonomiske og borgerrettede potentialer ved omstillingen rækker således videre end det, der umiddelbart kan opgøres inden for rammerne af nærværende analyse.

Analysens omfang og metode

Data og metode

Analysen er gennemført af en tværgående arbejdsgruppe bestående af ledere og medarbejdere fra stab, økonomiafdelingen, myndighedsområdet og de udførende enheder inden for bostøtte

på Socialområdet. Arbejdet er kvalificeret i styregruppen for den samlede udviklingsproces på bostøtteområdet.

Grundlaget for arbejdet udgøres af interne datatræk, suppleret med viden og erfaringer fra andre kommuner, der har arbejdet med forskellige modeller for udvidet og fleksibel bostøtte. Disse input har blandt andet bidraget til at kvalificere arbejdsgruppens anbefalinger vedrørende organisering, honorering og øvrige rammer for indsatsen.

Afgrænsninger

Analysen er afgrænset til den bostøtte, der leveres til borgere med handicap eller sindslidelse på Socialområdet. Bostøtteindsatser, som er forankret i Ungeindsatsen og på Arbejdsmarkedsområdet, er således ikke omfattet af analysen.

Analysen tager udgangspunkt i den del af den potentielle målgruppe for udvidet og fleksibel bostøtte, som i dag er indskrevet i et af kommunens bofællesskaber på takstniveau 1-4, og som vurderes at kunne flytte i egen bolig med bostøtte. De borgere, som beregningen baserer sig på, vurderes med overvejende sandsynlighed at ville samarbejde om flytning inden for en periode på 2 år. Det bemærkes, at den igangværende analyse af kapacitet og målgrupper i kommunens botilbud og bofællesskaber kan medføre, at flere borgere identificeres som potentielle modtagere af udvidet og fleksibel bostøtte. Estimatet skal derfor betragtes som foreløbigt.

Beregningerne omfatter ikke fremtidige målgrupper, som forventes at tilgå området i de kommende år, da der ikke foreligger et tilstrækkeligt datagrundlag til at identificere disse eller vurdere deres fremtidige støttebehov. Det gælder blandt andet borgere med behov for botilbudsliggende indsatser i egen bolig samt borgere, der har behov for en midlertidigt intensiveret bostøtte i forbindelse med udflytning fra § 107-tilbud. Housing First-borgere er ligeledes ikke omfattet af beregningerne som følge af gældende refusionsregler på området. Det vurderes dog som en afledt gevinst ved analysen, at en udvidet og mere fleksibel bostøtte fremadrettet også vil kunne muliggøre en hurtigere og mere fleksibel indsats for denne målgruppe.

Borgergennemgang og vurdering af støttebehov

Gennemgangen af borgere i kommunens bofællesskaber har taget udgangspunkt i den borgeroversigt, der blev udarbejdet i forbindelse med vedtagelsen af en ny takstmodel på botilbudsområdet.

Formålet med gennemgangen har været at vurdere, hvor mange af disse borgere der potentielt vil kunne bo i egen bolig med bostøtte, forudsat at støtten kan tilrettelægges og leveres fleksibelt. På den baggrund er der identificeret 7 borgere, som inden for en toårig periode fagligt vurderes at kunne samarbejde om en flytning til egen bolig med bostøtte. Herudover er der identificeret en gruppe på yderligere ca. 10 borgere, som fagligt vurderes at kunne klare sig i egen bolig, men hvor det samtidig vurderes at borgerne ikke inden for samme periode vil kunne motivere sig til at gennemføre en flytning. Der vil dog fortsat blive arbejdet hen imod en udflytning på længere sigt.

For de 7 borgere er der efterfølgende foretaget en konkret og individuel vurdering af:

1. omfanget af borgernes støttebehov i egen bolig sammenholdt med deres nuværende støtte i bofællesskab. Det må her forventes, at borgernes støttebehov i egen bolig - målt

som medarbejdertimer - vil være højere, idet borgerne ikke længere vil have gavn af de strukturer og den ramme, som et bofællesskab giver

2. hvor stor en andel af støttetimerne der forventes at skulle leveres i aften- og weekendtimer

På den baggrund er der udarbejdet en samlet beregning af de forventede omkostninger ved bostøtte i egen bolig sammenholdt med udgifterne til borgernes nuværende ophold i bofællesskab.

Organisering, faglig specialisering mv.

Analysen har afdækket forskellige mulige organiseringsmodeller for udvidet og fleksibel bostøtte. I den forbindelse har arbejdsgruppen drøftet balancen mellem på den ene side behovet for faglig specialisering i forhold til forskellige målgrupper (handicap, psykiatri og senhjerneskrade) og på den anden side behovet for organisatorisk robusthed samt muligheden for at kunne levere bostøtte på tværs af målgrupper.

Anbefalingen fra Komponent - i tråd med den udvikling, der ses i andre kommuner - peger på en højere grad af tværgående organisering frem for en høj specialiseringsgrad.

Som udgangspunkt for beregningerne er valgt en model, som er delvist inspireret af Hedensted og Syddjurs Kommuner, hvor bostøtte leveres på alle hverdage i tidsrummet kl. 7.00-17.00 samt efter behov i tidsrummet kl. 17.00-21.00. Herudover leveres støtte om lørdagen og søndagen i tidsrummet kl. 10.00-15.00. Alle bostøttemedarbejdere indgår i dækningen og modtager arbejdsbestemte tillæg, indtil opgavemængden eventuelt når et omfang, der nødvendiggør etablering af særlige teams.

Medarbejdere, der møder ind i weekender, vil som udgangspunkt have base i et bofællesskab for at understøtte faglig og kollegial tilknytning i forbindelse med indmøde. Samtidig rummer modellen den fordel, at medarbejdertimer ved eventuelle aflysninger kan anvendes fleksibelt i opgaveløsningen i bofællesskabet.

Beregninger

Forklaring til beregninger

- Budgetanalysen er udarbejdet på baggrund af 7 konkrete borgere. Økonomi og gevinstpotentialer vil derfor kunne variere afhængigt af, hvilke borgere der tages udgangspunkt i.
- Beregningen af lønudgifterne til bostøtte tager udgangspunkt i stillingskategorien *Socialpædagog, døgn* samt den realiserede gennemsnitlige løn for perioden januar-februar 2026.
- Ved beregningen af øvrige driftsudgifter for bostøtte er der anvendt gennemsnitspriser baseret på budget. Det bemærkes, at der er betydelige variationer mellem enhedernes budgetter til øvrig drift.
- Udgifterne til borgernes nuværende botilbudsløsning er beregnet med udgangspunkt i udgifter til det konkrete støttebehov samt den pågældende enheds øvrige driftsbudgetter i overensstemmelse med den gældende økonomimodel.
- Udgifter til øvrig drift i borgernes nuværende botilbudsløsning er fordelt forholdsmæssigt på baggrund af tilbuddets antal godkendte pladser. For Dolmer Have og Banesvinget er

der beregnet gennemsnitspriser for øvrig drift på baggrund af henholdsvis § 85/§ 105 og § 107, jf. økonomimodellen.

Resultater

Den samlede årlige udgift til de 7 borgere i deres nuværende botilbudsløsning udgør 1.290.100 kr.

Heraf udgør udgifterne til direkte støttetimer 514.500 kr., mens basisbudget og øvrige faste udgifter i bofællesskaberne udgør 775.600 kr.

De forventede årlige udgifter til bostøtte i egen bolig for de samme 7 borgere udgør 569.235 kr., hvilket ved fuld implementering svarer til en samlet økonomisk nettogevinst på 720.865 kr. pr. år.

Det er væsentligt at bemærke, at der ikke er tale om en umiddelbart realiserbar besparelse, men derimod en sammenligning af takster og udgifter for de 7 borgere i henholdsvis bofællesskab og bostøtte.

Etablering af udvidet og fleksibel bostøtte forudsætter en budgettilførsel til bostøtteområdet på 0,5 mio. kr. årligt i en periode på 2-3 år med henblik på at sikre den nødvendige kapacitet til at kunne modtage borgerne. Det forventes, at behovet for budgettilførsel gradvist kan reduceres som følge af øget udvisitation fra bostøtten, en lavere tilgang til længerevarende bostøtte samt en mere effektiv tilrettelæggelse af bostøtteindsatser gennem implementering af nye støtteformer. Der er således en tæt sammenhæng til øvrige udviklingstiltag på bostøtteområdet, herunder etablering af én indgang, arbejdet med virtuel bostøtte og gruppebostøtte samt implementering af VUM 2.0 og SMART-mål.

Den nødvendige budgettilførsel kan ikke umiddelbart overføres fra botilbudsområdet, idet de faste udgifter i borgernes nuværende botilbudsløsninger ikke bortfalder ved borgernes fraflytning. Det er derfor en forudsætning for gevinstrealiseringen, at der enten kan ske lukning af et bofællesskab eller at pladserne genanvendes til andre borgere.

Eventuelle gevinster ved lukning af et eller flere af kommunens mindre bofællesskaber i takt med, at flere borgere overgår til bostøtte, indgår ikke i beregningerne af gevinstpotentialer i budgetanalysen. Det er dog et generelt opmærksomhedspunkt i den samlede omstillingsproces på socialområdet, at mindre bofællesskaber ofte er forbundet med relativt høje driftsudgifter, idet faste omkostninger skal fordeles på et begrænset antal pladser.

Nedenstående tabel 1 viser de forventede udflytninger af de 7 borgere i 2027-2029 samt det tilhørende estimerede behov for budgettilførsel til bostøtteområdet i samme periode.

Tabel 1	2027	2028	2029	2030
Antal borgere i målgruppen overgået fra bofællesskab til bostøtte (akkumuleret over årene)	3	5 (6)	7	-
Behov for budgettilførsel til bostøtteområdet	0,300 mio. kr.	0,500 mio. kr.	0,500 mio. kr.	0,00 mio. kr.*

**Det forventes, at den midlertidige budgettilførsel ikke længere vil være nødvendig fra 2030 som følge af gennemførelse af øvrige effektiviserings- og omstillingstiltag på bostøtteområdet. Dette*

omfatter bl.a. ændrede arbejdsgange for visitation til bostøtte, øget anvendelse af nye og mere omkostningseffektive bostøtteformer samt et skærpet fokus på udvisitation fra bostøtte.

Forvaltningens vurdering

Forvaltningen vurderer, at den midlertidige budgettilførsel til etablering af udvidet og fleksibel bostøtte udgør en nødvendig investering i en fagligt og økonomisk bæredygtig udvikling af socialområdet.

Tiltaget vurderes at være afgørende for at skabe de strukturelle forudsætninger for en langsigtet omstilling mod mere fleksible, effektive og borgernære indsatser, der understøtter borgernes selvstændiggørelse. Samtidig vurderes tiltaget at være en væsentlig forudsætning for at kunne realisere og lykkes med øvrige igangværende udviklingstiltag på socialområdet, herunder tilpasning af kapaciteten på botilbudsområdet samt et øget fokus på midlertidighed og fleksibilitet i bostøtteindsatserne.

Opmærksomhedspunkter ved implementering:

I forbindelse med implementeringen af udvidet og fleksibel bostøtte er det væsentligt at sikre en grundig og systematisk inddragelse af berørte medarbejdere, borgere, pårørende og relevante samarbejdspartnere, herunder fagorganisationerne. En tidlig og tydelig inddragelse er afgørende for at skabe fælles forståelse for formål, indhold og forventede ændringer til adfærd mv. samt for at sikre ejerskab og opbakning til tiltaget. For borgere og eventuelle pårørende er det samtidig centralt, at der tilrettelægges en åben og dialogbaseret proces, som bidrager til tryk og forudsigelighed i overgangen til nye støtteformer.

Det er forventningen, at forslaget kan realiseres inden for en periode på op til 2 år. Der tages dog forbehold for justeringer som følge af eventuelle ændringer i målgrupper, opgavevolumen samt landspolitiske tiltag, der kan påvirke bostøtteområdet. Implementeringen vil løbende blive fulgt i styregruppen og i dialog med medarbejdere og borgere med henblik på at vurdere, om de trufne beslutninger vedrørende organisering mv. fortsat er hensigtsmæssige, eller om der er behov for tilpasninger.